

אפוקליפסה, מרחב וזהות ב'מושל יריחו' ו'המשיח' מאת יוסף מונדי

זהבה כספי

המאמר עוסק בשני מחזות מאת יוסף מונדי, 'מושל יריחו' (1975), שעלה לבמה שנתיים לאחר מלחמת יום הכיפורים, ו'המשיח' (1982), שעלה לבמה שבע שנים מאוחר יותר, עם פרוץ מלחמת לבנון הראשונה. באמצעות מושגים שמכוננים כל סובייקט לאומי – טריטוריה וזהות – חושף מונדי במחזותיו את הסכנות הגלומות בתשוקה לכינון ישות לאומית ישראלית על מצע של מיתוסים תנ"כיים ורעיונות אוטופיסטים, האמורים להביא לאיחוד מלא בין האובייקט האוטופי המדומיין ('הארץ המובטחת' או 'אידיאל הצבר') לבין מימושו במציאות. במאמר זה אראה, שב'מושל יריחו' מונדי מציע מרחב הטרוטופי כניגוד למרחב האוטופי הציוני. כמו כן אראה, כי ב'המשיח' הזהות המהונדסת והאחדותית של האידיאל הצברי ('היהודי החדש') נבחנת לאור הדמות ה'סכיופרנית' שהוא מציב מולה. המאמר יצביע על הבדליות, ריבוי וסכיופרניה כעל מנגנוני הגנה, שמונדי מציב כנגד התשוקה האוטופית למוחלט.

פרופ' זהבה כספי, המחלקה לספרות עברית, אוניברסיטת בן גוריון בנגב, ת"ד 653, באר שבע

8410501

zahava.caspi@gmail.com